

18.03.2014 г.

Становище на EVN България Електроснабдяване

Една година след като EVN България Електроснабдяване постави въпроса за сериозния недостиг и недофинансиране, които съществуват в енергийната система, дискусията от последните дни потвърди по категоричен начин това становище.

За последната една година, проблемът не само не беше решен, но напротив – продължи да се задълбочава. EVN България Електроснабдяване приема осъзнаването на проблема като положителна стъпка, защото разбирането на институциите за неговата важност, е предпоставка за решаването му. Ето защо компанията смята, че този на пръв поглед неясен спор, е първата стъпка към това всички заинтересовани страни да намерят общо решение като отговорни и наистина загрижени за енергийния сектор партньори.

Как се стигна до тук?

Република България е поела ангажимент да насърчава изкупуването на цялата произведена от ВЕИ енергия /по цени определени от ДКЕВР/ чрез електроснабдителните компании и Национална електрическа компания (НЕК) в изпълнение на политиката по насърчаване на това производство, а ДКЕВР чрез „цената за зелена енергия“ трябва да разпредели тези разходи справедливо към всички потребители. Именно защото става въпрос за държавна политика, разходите и приходите са концентрират в НЕК, като логиката при определяне на цените от ДКЕВР е: разходите са равни на приходите за една ценова година.

На практика снабдителните дружества трябва да плащат произведената на тяхната територия енергия на производителите ѝ, а след това да си получат разходите за тази енергия от НЕК, защото всички събрани пари за зелена енергия ежесечно се превеждат на НЕК. Този справедлив механизъм, съобразен със Закона за енергетиката и с европейското законодателство, функционираше до 2012 г., когато след своето ценово решение през месец юли ДКЕВР извърши изненадваща промяна на този механизъм.

Това стана след като се видя, че одобрените от комисията цени не са достатъчни, за да покрият реалните разходи. Тогава ДКЕВР намери изход с промяна на методиката, по която НЕК компенсира електроснабдителните компании. Новият механизъм избегна увеличаването на цените за крайните потребители, като даде право на НЕК да не възстановява пълния размер на сумите, които EVN България Електроснабдяване трябва да получи за изкупената енергия по преференциални цени от производители.

Според изменената методика EVN България Електроснабдяване беше компенсирано само частично за направените от дружеството разходи. В резултат дружеството на практика беше принудено да префинансира със собствени средства НЕК за извършени разходи, произтичащи от наложени му със закон задължения към обществото в размер на 248 млн. лв. В отговор EVN България Електроснабдяване подаде жалба във Върховния административен съд (ВАС) срещу променената от ДКЕВР методика за компенсиране на разходите и съдът призна, че претенциите на дружеството са основателни. Така през ноември 2013 г. ВАС окончателно отмени методиката от 2012 г. Логично беше след отмяната на методиката ДКЕВР да вземе решение как да бъдат уредени отношенията в системата. Такова решение до този момент не е прието.

Според съдебната практика и правната теория действието на съдебно решение, с което окончателно се отменя един административен акт, води до отпадане с обратна сила на предизвиканите от него правни последици. Така в действие остават и се прилагат онези правила, действали до отмяната на променената методика. А според нея, НЕК трябва да компенсира напълно EVN България Електроснабдяване за разходите, свързани с изкупуване на енергия от ВЕИ.

Това съдебно решение и изискването в Закона за енергетиката крайните снабдители да бъдат изцяло компенсирани за своите разходи, бяха част от основанията, с които EVN България

Електроснабдяване пристъпи към извършване на прихващания в периода от март до юни 2013 г. на част от дължимите на EVN България Електроснабдяване суми. Бяха прихванати общо 104 млн. лв. Прихващането, като способ за погасяване на взаимно дължими парични вземания, е законна и широко разпространена търговска практика, която се използва в цял свят. Тази практика е предвидена и в законодателството на Република България.

За периода от месец юли до 31 декември 2013 година EVN България Електроснабдяване продължи да плаща текущите си задължения както към НЕК, така и към останалите си договорни партньори. Към настоящия момент EVN България Електроснабдяване все още не е получило от НЕК средства в размер на 144 млн. лева, дължими за изкупуване на електрическа енергия по преференциални цени от БЕИ и произтичащи от наложени им задължения към обществото.

Важно е да се отбележи, че дължимите от НЕК пари към EVN България Електроснабдяване във връзка с разходите за зелена енергия се признават като такива и от Националната агенция по приходите на Република България. Самата НЕК поиска в своето ценово заявление през пролетта на 2013 г. средствата за компенсиране на разходите за зелена енергия, които компанията дължи на електроснабдителните дружества, да бъдат предвидени от ДКЕВР в приходите ѝ за ценовия период 2013 – 2014 г., което означава, че НЕК също признава тези суми за дължими.

През цялото това време EVN България Електроснабдяване направи всичко възможно да намери решение в рамките на законите на Република България и в диалог с отговорните институции. Компанията многократно сигнализира държавните институции за ситуацията в енергийния сектор, с цел да се започне дискусия по проблема с некомпенсираните разходи за БЕИ в системата.

От юли 2012 г. досега EVN България Електроснабдяване изпрати общо 105 писма до институциите по този въпрос:

- 51 писма до ДКЕВР
- 20 писма до МИЕТ
- 24 писма до НЕК
- 5 до БЕХ
- 2 писма до Народно събрание
- 3 до Министерство на финансите

Въпросът беше поставян пред всеки от шестимата нови председатели на ДКЕВР и седмината изпълнителни директори на НЕК през последните 20 месеца. Само през 2014 г. компанията на два пъти официално поиска срещи с ръководството на НЕК за решаване на тези въпроси.

До този момент в компанията не е получен ангажиращ отговор от нито една от институциите. Отправени бяха искания към ДКЕВР да предвиди в ценовите си решения тези разходи, но трите ценови решения през 2013 г. не само не предвидиха тези средства, а напротив – увеличиха недостига на средства в системата. Последното решение на ДКЕВР от 30.12.2013 г. добави към този проблем и абсурда, че EVN България Електроснабдяване е задължено да купува нощната енергия на цена от 107 лв. за мегаватчас, а е задължена да я продава на цена от 87 лв. за мегаватчас.

До този момент EVN България Електроснабдяване не разполага с информация, че НЕК е предявила пред компетентен съд своите претенции към компанията ни. Ето защо EVN България Електроснабдяване не приема обвиненията, че дестабилизира енергийната система и е заплаха за националната сигурност. EVN България Електроснабдяване вече двадесет месеца финансира енергийната системата за своя сметка, без яснота до кога ще продължи това.

Това са разходи, които не зависят от това кой е собственик или кой притежава лицензията за дейността по снабдяване с електрическа енергия. Те ще продължат да съществуват, както и необходимостта от намиране на експертно решение. Тази криза в българската енергетика, създадена не от EVN България Електроснабдяване може да бъде преодоляна единствено и

само чрез нови правила в системата. Без да се отказва от правата си относно отворените си вземания, EVN България Електроснабдяване ще допринесе за постигането на тези необходими нови правила като отново ще предостави краткосрочна ликвидност на НЕК в размер на 32 милиона лева.

За контакти:

Петър Костадинов

м +359 882 83 21 74

petar.kostadinov@evn.bg

Крум Косев

м +359 882 83 49 72

krum.kosev@evn.bg